

Dr. Raluca TOMI: “«Omul și libertatea lui nu sunt de vânzare». Influențe externe asupra aboliționismului românesc” – conferință la Arhivele Naționale ale României, în cadrul ciclului de prelegeri “Interferențe”, **30 iunie 2016**.

Rezumat

“Omul și libertatea lui nu sunt de vânzare”, scria William Wallace, legist scoțian, unul dintre primii gânditori europeni care a avut o atitudine fermă împotriva sclaviei (1760, în lucrarea *A System of the Principles of the Law of Scotland*). În ultimul sfert al secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea dreptul la viață, la libertate, la căutarea fericirii, egalitatea, fraternitatea, principiile înscrise în programele revoluției americane și ale celei franceze se aplicau numai oamenilor liberi. Erau excluși sclavii de pretutindeni: din coloniile franceze, britanice, spaniole, portugheze, olandeze, daneze, suedeze din America, Asia, Africa, dar și robii din spațiul românesc. Eliberarea sclavilor va fi un proces îndelung, de aceea în lucrările de specialitate termenul de aboliționism – ce se referă la o legislație cu aplicație imediată – tinde să fie înlocuit cu cel de distrugere a sistemului sclavagist – care se referă la durata lungă a procesului.

În prezentarea noastră ne propunem să arătăm influențele externe suferite de mișcarea aboliționistă din principatele române în deceniile patru-șase ale secolului al XIX-lea și vom încerca să distingem trăsăturile acesteia comparativ cu cele contemporane ei.

Trebuie să remarcăm că mișcarea aboliționistă din principate a suferit influențe în primul rând occidentale, dar s-a desfășurat într-o perioadă când imperiile vecine căutau soluții de primenire a vieții sociale. Ne referim la perioada *Tanzimat*-ului în Imperiu otoman, când s-au luat măsuri împotriva comerțului cu sclavi, la aceleași măsuri luate în Imperiul rus. Paralel, elita aristocrației rusești dezbătea soluții de emancipare a țăranilor șerbi, a căror soartă era de multe ori asemănătoare cu a sclavilor. Aceeași dezbateră se desfășura și în principatele române referitor la țăranii clăcași și la emanciparea acestora.